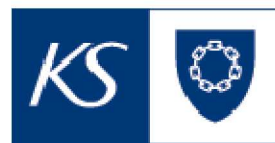

OPPLAND
www.ks.no/oppland

HEDMARK
www.ks.no/hedmark

BREVET SENDES KUN SOM E-POST!

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

SØRHEIMUTVALGETS INNSTILLING – HØRINGSUTTALELSE FRA FYLKESSTYRENE I KS HEDMARK OG KS OPPLAND

Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland har i felles møte 14. januar 2008, sak nr. 06, gitt slik høringsuttalelse til Sørheimutvalgets innstilling:

HØRING – SØRHEIMUTVALGET – INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNENE

Bakgrunn

Utvalgets innstilling og høringsprosessen

Sørheimutvalget ble nedsatt i desember 2006. Utvalgets rapport: "Forslag til forbedring av overførings-systemet for kommunene", ble overlevert Regjeringen 26. oktober 2007. Utvalgets rapport er sendt på høring med høringsfrist mandag 28. januar 2008. KS er bedt om å samordne høringsuttalelsene fra enkeltkommunene. Vi viser i den forbindelse til høringsbrev fra Kommunal- og regionaldepartementet av 15. november 2007.

Forslag til høringsuttalelse

Høringsuttalelsens oppbygning og innhold

Innledningsvis følger noen generelle kommentarer til utvalgets forslag og arbeid og deretter gis det kommentarer til de "kulepunkt-områder" som det vises til i høringsbrevet.

Rapporten er omfattende og for den "menige leser" kan det være krevende å komme gjennom hele rapporten. KS sentralt har derfor laget et sammendrag med spesiell vekt på effekten for kommunene i Oppland og Hedmark. Disse vedlegges og gir forhåpentligvis et enklere og mer oversiktlig bilde av konsekvensene av de ulike forslagene til endringer i inntektssystemet.

Generelle kommentarer

Inntektssystemet for kommunene er stadig oppe til debatt. Det er derfor viktig at de endringer som nå skal foretas får en bred forankring i Stortinget og derigjennom en "robusthet" som gjør at kommunene kan stole på at systemet ikke blir endret i løpet av kort tid.

Felles fylkesstyremøte i KS Hedmark og KS Oppland er i all hovedsak positive til de forslag som Sørheimutvalget kommer med. Vedlagte oversikt fra KS viser at kommunene i Oppland samlet vinner 76,6 mill kroner det første året på endringene utvalget foreslår. Den langsiktige gevinsten er på 90,6 mill kroner. Langsiktig gir forslaget 22 kommuner en positiv effekt mens 4 kommuner taper på forslaget. Vedlagte presentasjon fra KS gir en enkel og grei oversikt over hvor mye kommunene tjener på ny inntektsutjevning og fjerning av selskapsskatten, samt effekten for kommunene som omfattes av det nye distriktspolitiske tilskuddet.

Kommentarer til hovedpunktene i utvalgets forslag

Skattens andel av kommunens inntekter

Utvalgets flertall foreslår at skattens andel av kommunens frie inntekter bør være på ca 50 %. Dette har vært en målsetting over mange år og begrunnes med at det bør være en sammenheng mellom kommunenes inntekter og skattegrunnlaget.

Nivå på og utforming av inntektsutjevningen

Utvalgets flertall foreslår å beholde dagens symmetriske utjevning, men øke denne fra 55 til 60%. Dette betyr en omfordeling fra skattesterke til skattesvake kommuner. Alle kommunene i Oppland bortsett fra Øystre Slidre tjener på dette forslaget.

Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland mener dagens symmetriske utjevning bør økes til minimum 70 – 75%. Det er de mellomstore og store kommunene med lave skatteinntekter som har de laveste inntektene pr innbygger. For å løfte disse kommunenes inntektsnivå, er det i første rekke en sterkere utjevning av inntektene som har betydning.

Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland vil også be om at Regjeringen vurderer å legge litt ekstra "penger i potten" ved gjennomføring av endringene. Dette vil gjøre det mulig å gjennomføre omfordelingen samtidig som de kommunene som taper mye, eventuelt kan få en kompensasjon uten at denne må finansieres av "vinnerne".

Selskapsskatten som kommunal skatt

Et flertall i utvalget foreslår å avvikle selskapsskatten som kommunal skatt. Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland støtter dette forslaget. Selv om intensjonen bak ordningen med at kommunene skal få en andel av skatten fra selskapene i egen kommune er god, er det vanskelig for kommunene i Hedmark og Oppland å se en slik sammenheng. Alle kommunene i Hedmark og Oppland tjener på en avvikling av ordningen. Ved å opprettholde en relativt høy skatteandel av de frie inntektene, ivaretas den ønskede koblingen mellom skattegrunnlaget og kommunens inntekter. Hensynet til at alle kommunene skal ha mulighet for å gi et likeverdig tjenestetilbud, taler for avvikling av ordningen.

Regionalpolitisk begrunnede tilskudd innenfor inntektssystemet

Utvalget foreslår å innføre et nytt distriktpolitisk tilskudd som inkluderer flere kommuner. De distriktpolitiske tilskuddene i dagens inntektssystem er Nord-Norgetilskuddet, regionaltilskuddet og en andel av skjønnstilskuddet.

Utvalgets forslag innebærer i praksis en omfordeling av de distriktpolitiske tilskuddene over i et nytt tilskudd som omfatter flere kommuner. Nivået er på om lag to milliarder kroner. De kommunene som vil omfattes av det nye tilskuddet er kommunene som har de største distriktpolitiske utfordringene, dvs. kommunen i sone IV og V og som har et skattnivå de siste tre årene på under 120 prosent av landsgjennomsnittet. I tillegg tas noen kommuner i sone III inn i den nye ordningen. Tilskuddet foreslås fordelt med en sum pr innbygger (50 %) og en sum pr kommune (50 %).

For Oppland sitt vedkommende, betyr det at 12 av de 17 kommunene som kommer inn under ordningen tjener på endringen, mens fem kommuner taper på omleggingen. Samlet "vinner" Oppland 44 millioner kroner på forslaget.

Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland støtter utvalgets forslag da det – i tillegg til å tilføre Oppland relativt mye penger - synes å treffe bedre i forhold til Opplandssamfunnets faktiske distriktpolitiske utfordringer. Det er også en tilpasning til den nye soneinndelingen for distriktpolitiske virkemidler og slik sett en naturlig konsekvens av endringer på overordnet nivå. Det er naturligvis uheldig at noen kommuner i Oppland taper på omleggingen, men Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland mener likevel at dette er en forbedring av systemet og at det er positivt at mange av kommunene i Oppland med betydelige distriktpolitiske utfordringer styrkes og da i realiteten gjennom omfordeling fra andre deler av landet.

Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland mener at kompensasjonen for forhøyet sats for arbeidsgiveravgift etter tilbakeføringen av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift overføres fra skjønnsmidlene og legges inn som egen kolonne i det distriktpolitiske tilskuddet for kommunene Nordre Land, Søndre Land og Gausdal, Oppland.

Behovet for egne tilskudd til vekst og fraflyttingskommuner

Selv om kommunene i Hedmark og Oppland ikke har utfordringer som gjør at de kommer inn under ordningen som foreslås for vekstkommuner, så støtter Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland forslaget. Disse kommunene har store utfordringer i forhold til å planlegge å møte vekst på ulike områder. Ordningen som foreslås omfatter ca 30 kommuner. Det kan etter Fylkesstyrene i KS Hedmarks

og KS Opplands oppfatning stilles spørsmål ved om "terskelen" skulle vært lavere slik at flere kommuner kom inn under ordningen.

Størrelsen på skjønnsrammen innenfor inntektssystemet

Utvalget mener at en størst mulig andel av midlene som fordeles gjennom inntektssystemet bør fordeles etter faste kriterier og at en reduksjon av skjønnstilskuddet er et viktig steg i retning av et mer rettferdig inntektssystem. Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland støtter også dette forslaget. Skjønnsmidler bør i framtida kun gis som kompensasjon for helt spesielle forhold som ikke fanges opp av inntektssystemet og andre ordninger. Ny ordning for ressurskrevende brukere og "tapsgarantiordning" i inntektssystemet, er to forhold som reduserer behovet for skjønnsmidler. Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland stiller også spørsmål ved om ordningen med skjønnsmidler til utviklingsprosjekter bør avvikles. Legges midlene inn i inntektssystemet, kan kommunen fritt nytte disse til utviklingsarbeid.

Ordningen med oppdatering av befolkningstall

Utvalget foreslår at innbyggertall 1. juli året før budsjettåret skal danne grunnlaget for innbyggertilskudd og utgiftsutjevning, mens oppdaterte befolkningstall 1. januar i budsjettåret fortsatt skal legges til grunn for inntektsutjevningen. Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland støtter dette forslaget. Det gir en større forutsigbarhet i budsjetteringen av rammetilskudd. Samtidig gir dette vekstkommuner raskest mulig en "kompensasjon" for nye innbyggere.

Behovet for overgangsordninger i inntektssystemet

Utvalget foreslår at dagens overgangsordninger erstattes med en helhetlig inntektsgaranti for sterk nedgang (avvik fra landsgjennomsnittet) i rammetilskuddet fra et år til et annet, uavhengig av om årsaken til utviklingen er endringer i kriteriedata, befolkningssammensetning, innlemming av øremerkede tilskudd eller andre forhold. Utvalget foreslår at kommunene skal få kompensert for en utvikling i rammetilskuddet som ligger mer enn 300 kroner lavere enn landsgjennomsnittet per innbygger. Fylkesstyrene i KS Hedmark og KS Oppland støtter forslaget. Dette gir kommunene forutsigbarhet og trygghet for bråe inntektsfall.

Lillehammer, 16. januar 2008

Med vennlig hilsen

KS Hedmark og KS Oppland

Unni Olaussen Green
sekretariatsleder

Kopi: Stortingsrepresentantene fra Hedmark og Oppland
Kommunene i Hedmark og Oppland
Ordførerne i Hedmark og Oppland
Rådmennene i Hedmark og Oppland
Fylkesmennene i Hedmark og Oppland